

Utbildningsinspektion i Österledsskolan Grundskola årskurs 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Österledsskolan den 7 och 8 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Österledsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Österledsskolan intervjuades skolledningen, elevhälsoteamet, lärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Österledsskolan	Antal elever
Grundskola 7–9	373
Särskola	1

Österledsskolan byggdes under 1960-talet och är en 7–9 skola som ligger i Oskarström, 20 km nordväst om Halmstad. Skolan tar emot elever från Slättåkraskolan, Enslövsskolan, Valhallaskolan, Skavbökeskolan och Espereds-skolan. Ungefär hälften av eleverna åker skolskjuts till skolan.

Under våren 2006 byggs skolan om och en tredjedel av eleverna är tillfälligt placerade på Örjanskolan en stor del av skolveckan. Eleverna går dessutom under ombyggnationen viss tid i paviljonger relativt långt (500 m) från skolan.

Klasserna har i genomsnitt 20–21 elever och det finns profilklasser i idrott och IT.

Skolan ingår i försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Österledsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att den pedagogiska verksamheten är av god kvalitet och att skolan präglas av en lugn och trygg miljö. Skolan har en engagerad och i hög grad behörig personal.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör förbättras.
- Arbetsplanen bör aktualiseras under medverkan av personalen, samt företrädare för eleverna och elevernas vårdnadshavare.
- Skolan bör, i samarbete med avlämnande skolor, säkerställa att det i övergången mellan årskurs 6 och årskurs 7, ges en heltäckande bild av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Åtgärdsprogrammen bör utvecklas.
- Elever, som behöver det, skall ges studiehundledning på sitt modersmål.
- Stödundervisningen bör utvecklas så att stödet i större utsträckning ges inom klassens ram.
- Skolan bör skapa rutiner, i syfte att förbättra en likvärdig betygssättning.
- Rektorerna bör på ett tydligare och mer strukturerat sätt leda det pedagogiska arbetet och öka förtroendet med det dagliga arbetet.
- Skolan bör i samverkan med områdets F–6-skolor organisera undervisningen så att målet för elevens val uppfylls.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna skall ges möjlighet läsa svenska som andra språk som eget ämne (2 kap. 15–16 § grundskoleförordningen).
- Nivågrupperingen i matematik strider mot skollagen (4 kap. 3 § skollagen).
- Ledningsorganisationen måste klargöras så att det inte råder någon tvekan om vem som är rektor för den enskilde eleven (2 kap. 2 § skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

På Österledsskolan är 92,6 procent av eleverna behöriga till gymnasieskolan. Meritvärdet är 204,3 vilket är något lägre än i riket (206,3) och i kommunen (215,4). Skillnader i meritvärde mellan pojkar och flickor följer tendensen i riket där flickor har högre meritvärde. Resultaten på de nationella proven i årskurs 9 korresponderar väl med satta betyg.

Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Samarbetsanalyser (Salsa) som tar hänsyn till föräldrars utbildningsbakgrund, andelen pojkar och andel invånare av utländsk härkomst, visar att Österledsskolans betygsresultat ligger lite över förväntat resultat.

Skolan präglades vid besöket av den pågående ombyggnaden. Trots det säger elever och föräldrar att de flesta trivs. Bråk mellan elever förekommer och språkbruket kan ibland vara kränkande, men mobbning förekommer sällan. Inspektörerna fick samstämmiga uppgifter om att stämningen är god på skolan.

Sammanfattning

Kunskapsresultaten är något lägre än både riksgenomsnittet och kommunens snitt. Läroplansmålen följs inte upp. Trots den pågående ombyggnaden är stämningen god på skolan.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Österledsskolan har ett fungerande system med rastvakter och dessa ingriper alltid vid incidenter. Ett projekt med kamratstödjare har också kommit igång på skolan. Dessa finns till hands på raster och de både hjälper kamraterna och tillkallar lärarna vid behov vilket givit goda resultat.

Från och med den 1 april 2006 skall varje verksamhet ha en likabehandlingsplan enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade Österledsskolan en handlingsplan, gemensam för Österleds verksamhetsområde, mot kränkande behandling i enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94). Denna plan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling enligt Lpo 94. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i den nya likabehandlingsplanen.

Skolans elevråd behandlar främst praktiska frågor. En representant för varje klass utses till elevrådet, som handleds av en studie- och yrkesvägledare. Eleverna känner väl till elevrådet och kan ge exempel på frågor som elevrådet har haft inflytande över. Elevrådet träffas cirka två gånger per månad. Elevrådets styrelse samverkar med föräldraföreningen och gör en del arrangemang tillsammans med denna. Klassråd finns i alla klasser och klassföreståndartid innebär att varje elev träffar sin klassföreståndare en stund varje vecka. Även här avhandlas mest praktiska frågor. Inspektörerna bedömer att det, på skolan, finns goda exempel på formellt elevinflytande.

Eleverna skall, i takt med stigande ålder, ha ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Information om målen ges både vid terminsstart och när nya arbetsområden startas upp. Vid några lektionsbesök fick inspektörerna se goda exempel på målbeskrivningar. Eleverna uppger, vid intervjuer, att det är läraren som mest styr planeringen av lektionerna. Även lärarna medger att så är fallet. Något inflytande över innehållet i undervisningen säger sig eleverna heller inte ha. Däremot finns ett visst inflytande över arbetssätt, vilket också vidimeras av föräldrarna. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör förbättras.

Österledsskolan har en aktiv föräldraförening som träffas varannan månad tillsammans med en av rektorerna. En elevrådsrepresentant deltar också i mötena. Den praktiska informationen från skolan är föräldrarna nöjda med, men frågor som berör lärandet tas nästan aldrig upp. Inspektörerna bedömer att samverkan med föräldrarna, när det gäller praktiska frågor, fungerar väl.

Innehåll, organisering och arbetssätt

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. En arbetsplan för verksamhetsområdet har tidigare tagits fram. Den är inte uppdaterad. Personal, företrädare för eleverna och elevernas vårdnadshavare har inte heller varit med i framtagandet av arbetsplanen. Inspektörerna bedömer att arbetsplanen bör uppdateras och förankras i verksamheten under medverkan av personalen, samt företrädare för eleverna och elevernas vårdnadshavare.

Verksamheten i grundskolan skall, enligt skollagen, organiseras så att eleverna i huvudsak har en sammanhållen och gemensam studiegång. Att nivågruppera efter kunskaps-/prestationsmässiga förutsättningar kan vara godtagbart under kortare perioder, om det inte leder till begränsningar för eleven, felaktigt ställda mål eller en negativ inverkan på framtida val. Matematikundervisningen på Österledskolan är nivågrupperad. Lärarna gruppindelar efter testning. Det finns en viss möjlighet för eleverna att byta mellan grupperna, men det är i praktiken endast ett fåtal elever som byter. Föräldrar och elever tycker att det är svårt att påverka byte till annan grupp. Eleverna upplever också att nivågrupperingen är sorterande. Inspektörerna bedömer att denna nivågruppering strider mot skollagen.

Överlämnandekonferens med avlämnande skolor sker inför årskurs 7. Vid intervjuer framkommer att fokus ligger på matematik, svenska, engelska samt den sociala utvecklingen. Redovisningen av kunskaper i andra ämnen brister. Portfolio finns på många av de avlämnande skolorna, men överlämnas sällan till Österledskolans lärare. Det finns heller inte någon organiserad samverkan mellan skolorna på lärarnivå. Inspektörerna bedömer att skolan, i samarbete med avlämnande skolor, bör säkerställa att det i övergången mellan årskurs 6 och årskurs 7, ges en heltäckande bild av kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen.

Skolans elevvårdsteam har en god bredd med speciallärare, skolsköterska, kurator, studie- och yrkesvägledare och rektor som medlemmar. Skriftliga rutiner för teamets arbete finns inte, men teamet träffas varje vecka och behandlar såväl elevhälsofrågor som elever i behov av särskilt stöd.

Om en elev behöver särskilda stödåtgärder skall ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogram skrivs för alla elever, som är i behov av särskilt stöd på Österledsskolan. Innehållet har förbättrats under de senaste åren, men åtgärdsprogrammen är, enligt elevvårdsteamet och föräldrarna, inte tillräckligt konkreta. Inspektörerna bedömer att teamet har god kontroll på behovet av stöd, men att åtgärdsprogrammen bör utvecklas.

Enligt grundskoleförordningen skall en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Det finns ett antal elever med annat modersmål än svenska. Skolan gör ingen analys av dessa elevers behov av studiehandledning och dessa elever erbjuds inte studiehandledning på modersmålet.

Grundskoleförordningen anger att det stöd som ges till elever i behov av specialpedagogiska insatser i första hand skall ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. På Österledskolan sker huvuddelen av särskilt stöd utanför klassen. Föräldrarna anser att det finns goda möjligheter för eleverna att få stöd om det behövs. Anpassad studiegång med praktiska inslag finns för två elever. Inspektörerna bedömer att stödundervisningen bör utvecklas så att stödet i större utsträckning ges inom klassens ram.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet skall en

individuell utvecklingsplan upprättas för eleven. Planen skall vara ett framåt-syftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. På Österledsskolan följs elevernas kunskapsutveckling upp bland annat i utvecklingssamtalen. Kunskapsutveckling, socialt samspel och eventuella stödbehov tas upp, men informationen täcker inte alltid alla ämnen. Enligt föräldrarna varierar kvaliteten på utvecklingssamtalen mellan arbetslagen. Något arbetslag bjuder in föräldrarna till samtal med fler lärare än klassföreståndaren. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats på skolan och skolans rektorer bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk till höstterminen 2006. Inspektörerna vill framhålla att det, från den 1 januari 2006, ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev i samband med utvecklingssamtalet. Inspektörerna vill därför framhålla vikten av att skolan upprättar en individuell utvecklingsplan vid alla kommande utvecklingssamtal.

En likvärdig betygssättning är en viktig rättssäkerhetsfråga för eleverna och en förutsättning för ett rättvist urval till kommande studier. Betygskriterier och krav diskuteras ofta med eleverna på Österledsskolan inför nya arbetsområden och prov, men vid intervjuer säger eleverna att normeringen i betygssättning varierar mellan olika lärare. Inspektörerna konstaterar att samarbete kring betygssättning förekommer sällan mellan arbetslagen och att samarbete med andra skolors lärare sker i mycket liten omfattning. Inspektörerna bedömer att det bör skapas rutiner, i syfte att förbättra en likvärdig betygssättning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola, som ingår i det offentliga skolväsendet, skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Österledsskolans kvalitetsredovisning behöver förbättras när det gäller bedömningarna av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Inspektörerna vill påtala vikten av att skolans kvalitetsredovisning på ett tydligare sätt struktureras enligt författningens krav.

Ledning och kommunikation

För ledningen av utbildningen i skolan skall det finnas rektorer enligt skollagen. Österledsskolan leds av tre rektorer. Ingen av rektorerna har gått den statliga rektorsutbildningen. Rektorerna arbetar nära varandra och har gjort en uppdelning av ansvar och befogenheter. Vid intervjuer framgår det att det inte är tydligt vem som uppfattas som rektor för den enskilde eleven i skolan. Inspektörerna bedömer att ledningsorganisationen måste klargöras så att det inte råder någon tvekan om vem som är rektor för den enskilde eleven.

I läroplanen anges att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Intervjuer visar att rektorerna ger de organisatoriska förutsättningarna, medan det pedagogiska arbetet i huvudsak initieras av arbetslag eller enskilda lärare. Det är också tveksamt om rektorerna är förtrogna med det dagliga arbetet. Inspektörerna bedömer att rektorerna tydligare bör leda det pedagogiska arbetet på skolan och öka förtroendet med det dagliga arbetet.

Sammanfattning

Projektet med kamratstödjare ger goda resultat. Det finns goda exempel på formellt elevinflytande och samverkan med föräldrarna är gott. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör förbättras. Arbetsplanen bör uppdateras under medverkan av personalen, samt företrädare för eleverna och elevernas vårdnadshavare.

Nivågrupperingen i matematik strider mot skollagen och skolan bör skapa rutiner för kunskapsuppföljningen i samtliga ämnen vid övergången från årskurs 6 till årskurs 7.

Elevvårdsteamet har god kunskap om behovet av stöd, men åtgärdsprogrammen bör utvecklas. Studiehandledning på modersmålet erbjuds inte enligt förordningen. Stöd förekommer i huvudsak utanför klassens ram.

Det behövs rutiner för att säkerställa en likvärdig betygsättning och skolans kvalitetsredovisning bör på ett tydligare sätt struktureras enligt författningens krav.

Ledningsorganisationen måste klargöras så att det inte råder någon tvekan om vem som är rektor för den enskilde eleven och rektorerna bör tydligare leda det pedagogiska arbetet på skolan och öka förtroendet med det dagliga arbetet.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

90 procent av lärarna är behöriga. Totalt finns 24 tjänster. Informationen till eleverna om framtida utbildningsvägar är god.

Tillgången till datorer är god och det finns en deltidsanställd datatekniker.

Elevens val är den del undervisningen som är avsedd att ge eleverna möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller något av grundskolans ämnen. Enligt förordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Det måste vara tydligt för eleverna vilka val som finns och när denna valmöjlighet finns. Elevens val finns inte, som ämne på schemat, under ombyggnationen, men återkommer, enligt rektorerna, till hösten 2006. Möjlighet till val av nybörjarspråk finns dock i tyska, franska och spanska. Samverkan med områdets F-6 skolor, om att lösa elevens val i ett F-9 perspektiv, har inte skett. Inspektörerna bedömer att skolan, i samverkan med områdets F-6 skolor, bör organisera undervisningen så att målet för elevens val uppfylls.

Undervisning i svenska som andra språk och modersmål är viktiga redskap för språkutvecklingen hos elever med annat modersmål. På skolan finns ett antal elever som är berättigade till svenska som andra språk och modersmål. Modersmål erbjuds genom central resurs. Svenska som andra språk erbjuds i första hand som stöd. Svenska som andra språk, som eget ämne, förekommer inte. Inspektörerna bedömer att eleverna skall ges möjlighet läsa svenska som andra språk som eget ämne.

Sammanfattning

Österledsskolan har en hög andel behöriga lärare. Informationen om framtida utbildningsvägar är god. Tillgången på datorer är god.

Elevens val finns inte under ombyggnationen och skolan bör, i samverkan med avlämnade skolor, organisera undervisningen så att målet för elevens val uppfylls. Eleverna måste ges möjlighet läsa svenska som andra språk som eget ämne.

Datum	Ort
2006-12-13	Lund

Tommy Månsson

Peter Ekborg